

Svar på skriftligt spørgsmål om att ta hänsyn till pjäsförfattare och upphovsrättsinnehavare vid utbetalning av coronastöd till teatrar

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 60/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Marko Kilpi /saml:

Vad ska regeringen göra för att ta hänsyn till pjäsförfattare och upphovsrättsinnehavare vid utbetalning av coronastöd till teatrar?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

De ekonomiska svårigheter som covid-19-pandemin har medfört berör alla kultur- och konstsektorer. Undervisnings- och kulturministeriet har försökt utreda aktörernas situation med enkäter och diskussioner. Det föreföll klart att pandemin påverkar utförandet av kreativt arbete, intäktsgenereringen och att inkomster inom olika konstarter plötsligt kan upphöra. Det som är gemensamt för alla konstarter i det här läget är även att personer inom kreativa yrken plötsligt kan bli av med sin inkomst helt eller så kan inkomsten sjunka på grund av minskad försäljning av verk eller rättigheter. Den förväntade framtida upphovsrättsredovisningen sjunker drastiskt på grund av att användningen av verken minskar.

I förra årets tilläggsbudget fick konst- och kultursektorerna tilläggsfinansiering på totalt 110 miljoner euro för att avhjälpa de svårigheter som coronapandemin medför. Av dessa anvisades 28,1 miljoner euro till teatrar som får statsandelar. Avsikten med detta stöd har varit att säkra teatrarnas överlevnad i ett läge där de fasta kostnaderna består men inga intäkter genereras för att föreställningsverksamheten är inställd. Stödet kan inte ersätta förlusterna i sin helhet, men möjliggör åtgärder som gör att teatrarna kan öppna så snart pandemiläget lättar. Detta gynnar i sinom tid även frilanskonstnärer och pjäsförfattare.

Av ovan nämnda tilläggsfinansiering på 110 miljoner tilldelades frilanskonstnärer och andra yrkesverksamma inom konst- och kultursektorn som sysselsätter sig själva och eventuellt även andra under 2020 totalt 17,5 miljoner euro i stöd via Centret för konstfrämjande. Stipendierna kallades för "Coronastipendier" och uppgick till 3 000 euro enligt beslut under våren och sommaren 2020 och 4 000 euro enligt beslut under hösten 2020. Firmor beviljades stöd på 4 000 eller 8 000 euro. Andelen stipendier för respektive konststart stod i förhållande till antalet inkommande ansökningar. Det var främst personer inom musikbranschen som ansökte om och blev beviljade stipendier. Inkomstbortfallet har varit som störst inom denna bransch. Även pjäsförfattare har kunnat ansöka om stöd vid Centret för konstfrämjande. Även de har beviljats stöd.

En del av pjäsförfattarnas upphovsrättsintäkter är förbundna till teaterföreställningar. Under coronapandemin har det inte förekommit någon föreställningsverksamhet eller så har den varit

mycket ringa. Därmed har intäkterna från föreställningarna antingen minskat eller upphört helt. När upphovspersonen till det kreativa verket är en enskild näringsidkare och inte har ett anställningsförhållande med till exempel månadslön bestäms ersättningen som personen får för sitt kreativa arbete slutligen av verket och i enlighet med det eller de avtal som har ingåtts om dess användning. Användningsfrekvensen påverkar storleken på intäkter.

Det som har framgått av det rådande undantagsläget är att det inom teaterbranschen inför framtiden vore bra att granska hur pjäsförfattarnas intäktsgenerering och relaterade element i större utsträckning för att eliminera eller avhjälpa de missförhållanden som nu har framkommit. Målet kan då vara att utveckla avtalsverksamheten inom branschen och skapa förfaranden som tar hänsyn till olika situationer för personer med kreativa yrken.

Ur ett ekonomiskt perspektiv verkar det inte finnas någon snabb lösning på den situation som pandemin orsakat. Det har förts en omfattande diskussion om stödets tillräcklighet för samman slutningar och enskilda personer inom branschen. På sistone har i synnerhet frilanskonstnärer tagit upp sin svåra situation. Därför försöker undervisnings- och kulturministeriet även under innevarande år säkerställa att personer med kreativa yrken har möjlighet att utöva sina yrken genom att rikta största delen av nästa coronastödpaket till personer och firmor. Regeringen har nyligen presenterat coronastöd för aktörer inom konst och kultur i den första tilläggsbudgeten för 2021. Avsikten med stödpaketet i tilläggsbudgeten är att stärka frilanskonstnärers och firmors möjlighet till utkomst i sina yrken. Ett förslag har framförts om att Centret för konst-främjande ska tilldelas 15 miljoner euro i anslag. Det stöd kan sedan riktas från anslaget till kreativa branscher samt yrkesverksamma personer inom kultur och konst vars arbetstillfällen har minskat och utkomst har försvagats på grund av coronapandemin. Ansökningar kan lämnas in av yrkesverksamma inom olika konstarter, till exempel musiker, skådespelare, dansare, bildkonstnärer, formgivare, författare, scenografer, ljud- och bildtekniker, filmklippare, maskörer, ståuppkomiker och illustratörer. Även pjäsförfattare kan ansöka om stöd av detta anslag.

Regeringen följer löpande coronalägets utveckling och dess påverkan på kultur- och konstsektorerna. Vi för en aktiv dialog med olika aktörer inom kultursektorn för att säkerställa att stödåtgärderna riktas på ett ändamålsenligt sätt. I samband med eventuella framtida stödåtgärder har vi beredskap att se till att stöden i allt högre grad riktas också till manusförfattare och upphovsrättsinnehavare. På sikt bereds även planer för och finansiering av åtgärder i återställningsskedet för att återställa funktionerna inom kultur- och konstsektorerna med så liten skada och så snabbt som möjligt.

Helsingfors 12.3.2021

Forsknings- och kulturminister Annika Saarikko